

zoveel slachtoffers. Er bevonden zich toen onder de gevangenen wel al geschoolde medici, maar *Lagerkommandant* Chmielewski verbood hun, als arts op te treden en zij kwamen het barakgedeelte waarin zieke gevangenen opgenomen werden, niet binnen. Er was een officiële *Lagerarzt*, een jeugdige SS'er, *SS-Unter-* later *Obersturmführer* dr. Meyer, maar diens grootste zorg was dat de zieken op hun britsen (later: in hun bedden) 'in de houding lagen', d.w.z. met perfect gestrekte armen boven de deken en hij keek verder nauwelijks naar hen om; hun 'behandeling' liet hij aan een gevangene over die kapper van beroep was.

Eind februari '43 werd in de ziekenbarak een student naar binnen gebracht, die een gecompliceerde beenfractuur had (hij was door een bewakings-SS'er aangeschoten). De kapper kon bezwaarlijk als chirurg optreden, maar *Lagerarzt* Meyer, die internist was, kon dat ook niet. De kapper haalde er de chirurg dr. H. Wamsteeker bij, een van de leidende figuren uit het artsenverzet die begin februari '43 als strafgijzelaar Vught binnengevoerd was, en deze wist, gedecideerd optredend, bij de *Lagerarzt* te bereiken dat hij de student mocht onderzoeken, nadien (er waren geen middelen om een operatie uit te voeren) dat de student naar het ziekenhuis in Den Bosch overgebracht werd; bij dat laatste had ook een rol gespeeld dat mevrouw de Bussy, die van de zaak gehoord had, in ongezouten bewoordingen haar mening geuit had tegen Chmielewski. Wamsteeker, eenmaal tot de ziekenbarak toegelaten, bleef daar werkzaam tot hij in mei uit Vught vrijgelaten werd; hij had toen zowel via mevrouw de Bussy als via de leiding van de Speciale Werkplaats enkele instrumenten gekregen; hij moest overigens opereren in een hok waar nauwelijks licht was, en zonder assistentie van wie dan ook.

De situatie veranderde drastisch toen de *Krankenbau* klaar was: een klein 'echt' ziekenhuis met een mannen- en een vrouwen-afdeling (wij maakten daar al melding van) en met een kleine en een grote operatiezaal. De *Krankenbau* was, mede door de medewerking die Philips verleend had, goed geëquipeerd en de *Lagerkommandant* en de *Hauptlagerarzt* (een nieuwe functionaris), *SS-Hauptsturmführer* dr. Wolter, hadden goedgevonden dat er een equipe kwam van Nederlandse gevangenen: huisartsen, specialisten (tezamen ongeveer twaalf) en geschoolde verplegers. De bedden waren schoon, de dekens nieuw, de lakens zindelijk, er was een aparte keuken die ook voor dieet-maaltijden kon zorgen, 'en wat een heerlijk zaaltje was dat, die chirurgische afdeling', schreef later een oud-patiënt. 'Altijd zon en frisse lucht.'¹

In oktober '43 werd dr. Steijns, wiens hulp aan de Brabantse gijzelaars

¹ K. van Dordt: *Achter prikkeldraad*, p. 42.